

ტესტი ქართულ ენასა და ლიტერატურაში

2013

ინსტრუქცია

თქვენ წინაშეა საგამოცდო ტესტის ბუკლეტი და ამ ტესტის პასუხების ფურცელი.

გაითვალისწინეთ, გასწორდება მხოლოდ პასუხების ფურცელი!
პასუხების ფურცლის გაკეცვა დაუშვებელია!
ტესტის ბუკლეტი შეგიძლიათ გამოიყენოთ მხოლოდ შავი სამუშაოსათვის!
ტესტის მაქსიმალური ქულაა – 80.

ქართული ენისა და ლიტერატურის ტესტი სამი ნაწილისაგან შედგება: I. ტექსტის რედაქტირება; II. არგუმენტირებული ესე; III. წაკითხულის გააზრება და მხატვრული ტექსტის ანალიზი.

ტესტის III ნაწილში მოცემული ზოგიერთი დავალების (№№3-17) შესასრულებლად საჭიროა პასუხების ფურცელში შესაბამისი უჯრედები მონიშნოთ **X-ით**. თუ პასუხების ფურცელში უჯრედი შეცდომით მონიშნეთ, მაშინ მთლიანად გააშავეთ იგი და მონიშნეთ სხვა უჯრედი.

დანარჩენ დავალებებს უნდა უპასუხოთ სიტყვიერად. პასუხების ფურცელში დაშვებული შეცდომა შეგიძლიათ გადახაზოთ და გვერდით (ან ზემოთ) დაწეროთ სხვა პასუხი.

ტესტის ყოველი ნაწილის შესასრულებლად აუცილებელი ინსტრუქციები მოცემულია ბუკლეტში და თან ახლავს შესაბამის დავალებებს.

ყურადღებით გაეცანიტ ამ ინსტრუქციებს და არ დაგავიწყდეთ პასუხების გადატანა პასუხების ფურცელში!

გაითვალისწინეთ, რომ ტესტის III ნაწილი - წაკითხულის გააზრება და მხატვრული ტექსტის ანალიზი - ორი დავალებისაგან შედგება.

უნდა აირჩიოთ **ერთ-ერთი მათგანი** (№1 ან №2) და უნდა შეასრულოთ ამ დავალებაში მოცემული: **ა) წაკითხულის გააზრება და ბ) მხატვრული ტექსტის ანალიზი**.

შეგიძლიათ წაკითხულის გააზრების ყველა პასუხი ჯერ ტესტის ბუკლეტში მონიშნოთ და შემდეგ გადაიტანოთ პასუხების ფურცლის სათანადო ადგილას.

ყველა დავალების ბოლოს ტესტის ბუკლეტში საგანგებოდ გამოყოფილია ადგილი შავი გარიანტის დასაწერად.

გახსოვდეთ: აუცილებელია ყველა პასუხის გადატანა პასუხების ფურცელში!

გაითვალისწინეთ, არ გასწორდება ის დავალება, რომლის პასუხიც პასუხების ფურცელში საგანგებოდ ამ დავალებისათვის გამოყოფილ ადგილას არ იქნება გადატანილი!

არსად მიუთითოთ თქვენი სახელი და გვარი და არც პიროვნების იდენტიფიცირების სხვა საშუალება, წინააღმდეგ შემთხვევაში **ნაშრომი არ გასწორდება!**

ტესტის შესასრულებლად გეძლევათ 4 საათი.

გისურვებთ წარმატებას!

I. ტექსტის რედაქტირება (20 ქულა)

ქვემოთ მოცემულ ტექსტში დაშვებულია 18 მორფოლოგიურ-ორთოგრაფიული, სინტაქსური, პუნქტუაციური შეცდომა და სტილისტური ხარვეზი. *გაანწორეთ* ეს შეცდომები და ხარვეზები და ისე გადაწერეთ მთელი ტექსტი, რომ მასში *არც ერთი სხვა ცვლილება* არ შეიტანოთ.

გაითვალისწინეთ, ქულები დაგაკლდებათ თქვენ მიერ გადაწერილ ტექსტში დაშვებული თითოეული შეცდომის, ხარვეზისა თუ უზუსტობის გამო.

კალისტრატე სალია დაიბადა 1901 წელს სამეგრელოს სოფელ ჯგალში. 1920 წელს იგი თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სიბრძნისმეტყველების ფაკულტეტის სტუდენტი გახდა. საბჭოთა ხელისუფლებამ სალიას დაპატიმრება მოახდინა რამაც ევროპაში ხმაური გამოიწვია. ამის გამო მას და რამდენიმე სხვა ქართველ პატიმარს გერმანიაში წასვლის უფლება მიცეს. სალიამ ჯერ ბერლინის უნივერსიტეტი დაამთავრა შემდეგ – პარიზის უნივერსიტეტის ისტორიულ-ლიტერატურული ფაკულტეტი. კალისტრატე სალია იყო ანტისაბჭოთა ფრონტის აქტიური წევრი. იგი გერმანულ ჯარში შექმნილ ქართულ ნაწილში ჩაეწერა რათა ფიქრობდა, რომ გერმანია საქართველოს გაანთავისუფლებდა. სალია აქტიურად მონაწილეობდა ქართველ სამხედრო ტყვეთა გამოხსნისა და ებრაელთა გადარჩენის პროცესში.

1948 წელს კალისტრატემ მეუღლესთან ერთად დააფუძნეს ჟურნალი „ბედი ქართლისა“. ეს ჟურნალი იყო ყველაზე პირველი ქართველოლოგიური გამოცემა ევროპაში. იგი 35 წელის განმავლობაში გამოდიოდა საფრანგეთის სამეცნიერო კვლევის ეროვნულ ცენტრის დახმარებით. ჟურნალმა რომელმაც თავი მოუყარა უცხოეთში მოღვაწე ქართველოლოგებს, მნიშვნელოვან როლს ასრულებდა ქართული კულტურის პოპულარიზაციაში. კალისტრატე სალია იყო ოსლოს უნივერსიტეტის საპატიო პროფესორი არა-ერთი სამეცნიერო საზოგადოებების წევრი. კალისტრატე სალია გარდაიცვალა 1986 წელს პარიზში. იგი დაასაფლავეს ლევილის სასაფლაოზე. 1988 წელს, სალიას ანდერძის თანახმად მისი ფერფლი დიდუბის პანთეონის მიწას მიაბარეს.

შავი სამუშაოსათვის

This image shows a full page of primary-ruled paper. It features multiple sets of horizontal lines, each set consisting of three parallel lines (two solid outer lines and one dashed middle line), which are typical for teaching handwriting to young children. The lines are evenly spaced and run horizontally across the entire width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

II. არგუმენტირებული ესე (20 ქულა)

საზოგადოების ნაწილი მიიჩნევს, რომ სახელმწიფოს მმართველ ორგანოებში ქალების რაოდენობის მნიშვნელოვანი ზრდა აუცილებელია ქვეყანაში პოლიტიკური პროცესების უკეთ წარმართვისათვის.

არგუმენტირებული მსჯელობით დაეთანხმეთ ამ მოსაზრებას ან უარყავით იგი.

გაანალიზეთ წარმოდგენილი თვალსაზრისი, შეაფასეთ მისი დადებითი და უარყოფითი მხარეები და ჩამოაყალიბეთ თქვენი დამოკიდებულება ნათლად, მკაფიოდ და დასაბუთებულად, არგუმენტები გაამყარეთ სათანადო მაგალითებით. მსჯელობა უნდა იყოს ლოგიკურად გამართული და აბზაცებით დანაწევრებული. შეარჩიეთ ტექსტის შესაბამისი სტილი. დაიცავით სალიტერატურო ენის ნორმები.

გაითვალისწინეთ: თუ თქვენი მსჯელობა შემოიფარგლება ოთხი-ხუთი წინადადებით, ნაშრომი არ გასწორდება.

შავი სამუშაოსათვის

This image shows a full page of white paper with horizontal dashed lines, typical of primary school handwriting practice paper. The lines are evenly spaced and run across the entire width of the page. There are no margins, text, or other markings present.

III. წაკითხულის გააზრება და წერითი დავალება (40 ქულა)

აირჩიეთ ქვემოთ მოცემული ორი დავალებიდან ერთ-ერთი და მხოლოდ ის შეასრულეთ!

დავალება № 1

ყურადღებით წაკითხეთ ალექსანდრე ჭავჭავაძის ლექსი „გოგჩა“ (შემოკლებული ვარიანტი):

- I. გოგჩა, ტბა ვრცელი, ხმოვანებით ზღვისა მბაძავი,
ოდესმე ზვირთთა აღქაფებით ღელავს მრისხანედ;
ზოგჯერ, ვით ბროლი გულუბრყვილო, წმინდა, უძრავი,
თვის შორის ხატავს ცისა ლაყვარდს და მთათა მწვანეთ.
- II. მაგრამ ნაქცევნი, მისთა კიდეთ ძაძით მმოსველნი,
საგლოვო ნიშნი შენობათა კელავ ეროვანთა,
სად ჰყვავებულან დიდებულად ქალაქნი ვრცელნი
და სად დღეს ვხედავთ ოდენ ბუთა და ნატამალთა.
- III. ჭმუნვათა თვისთა მნახველთაცა აზიარებენ...
უდაბურება, მწუმარება, არარაობა.
თვალსა და გულსა კაცისასა სევდით ავსებენ,
და უნებლიეთ წარმოდგება ოხვრით ეს გრძნობა:
- IV. აჰა, პალატთა დიდებულთა ნგრეული ნაშთი.
აჰა, ქალაქთა ჩინებულთა ხვედრი უცილო,
აჰა, ჩვენისა მომავლისაც ნამდვილი ხატი;
მხოლოდ აწმყოზე რას დაბმულხარ, ხედვავ ბრმობილო!..
- V. დღეს ეს ნაქცევი, სახიერად მაჩრდილობელი,
ხედავს თვის ქვეშე დამოქცევლად ოდენ პირუტყვთა,
ზოგჯერ ნადირთა, ზოგჯერ მხეცთა, და ხან წარმველელი
მუნ შეაფარებს საქონელთა, შორით ზიდულთა!..
- VI. ერთგზის ესეცა ქვანი შავნი, დღეს დახავსილნი,
ურთიერთთანა კავშირობით აღმადლებულან;
მკუთვნელნი მათნი, ბედნიერნი და კმაყოფილნი,
ოდესმე მათში განცხრომილან და განშეგებულან.
- VII. აქაცა მჯდარა ძალი მაღალს ტახტსა ამაყად,
წყალობათა და რისხვის ფრქვევით მმართველი ერთა;
აქაც უდრღნიათ შურსა, მტრობას გულები ხარბად;
ტრფიალნი აქაც შემსჭვალვიან კელავ ერთმანერთთა.
- VIII. რავედნ ბანოვანთ შეგნებანი, ახლად მშლილობნი
ჭავლის სიწმინდეს მიუზიდავს ნაპირს ამ ტბისას;
გარდნი, ზამბახნი და მიხაკნი და გიშრის მწყობრნი
რავედნგზის ტურფად გარდუღია სარკესა წყლისას.
- IX. რავედნგზის მთვარეს, თავმომწონეს, მათთან შთახედვით
უგრძენია თვისი ჩაგრულ-ყოფა და მოღრუბლვილა!
მაგრამ რა?! დროსა მსვრელის ცელით, ყოვლთა წარმწყმედით,
ციურთა მჯობი მშვენებლობაც სხვათებრ მოსთვლილა!

ა) წაკითხულის გააზრება (15 ქულა)

დავალების შესასრულებლად ყურადღებით გაეცანით ტექსტს. კითხვებზე პასუხების გაცემა მაშინ დაიწყეთ, როდესაც ტექსტის შინაარსი მთლიანად გასაგები იქნება. მოცემული ოთხ-ოთხი პასუხიდან აირჩიეთ მხოლოდ ერთი და შემოხაზეთ. მონიშნული პასუხი გადაიტანეთ პასუხების ფურცელში ამგვარად: პასუხის შესაბამის უჯრედში გააკეთეთ აღნიშვნა – X.

- (1) 3. როგორ გამოიყურება გოგჩა მაშინ, როდესაც წყნარია?
- ა) ის ამწვანებულ მთებსა და ღურჯ ზეცაზე მშვენიერია.
 - ბ) ის ამწვანებულ მთებსა და ღურჯ ზეცას ირეკლავს.
 - გ) ის ვრცელია და „ხმოვანებით ზღვისა მბაძავი“.
 - დ) ის „ოდესმე ზვირთთა აღქაფებით ღელავს მრისხანედ“.
- (1) 4. რა მხატვრული საშუალებაა გამოყენებული I სტროფის III სტრიქონში?
- ა) ალეგორია.
 - ბ) გროტესკი.
 - გ) შედარება.
 - დ) ჰიპერბოლა.
- (1) 5. II სტროფის მიხედვით, რა „მოსავს“ გოგჩის ნაპირებს ძაძვებით?
- ა) აყვავებული, ვრცელი ქალაქები.
 - ბ) დიდებულ ნაგებობათა ნანგრევები.
 - გ) მგლოვიარე, დიდებული ქალაქები.
 - დ) შავად შემოსილი ნაგებობები.
- (1) 6. III სტროფის მიხედვით, რა აერთიანებთ გოგჩის ტბის შემოგარენსა და მის მნახველებს?
- ა) თავმოწონება.
 - ბ) იდუმალება.
 - გ) მშვენიერება.
 - დ) მწუხარება.
- (1) 7. IV სტროფის მიხედვით, როგორია ყველა დიდებული ქალაქის ხედრი?
- ა) მათ არასოდეს დაივიწყებენ.
 - ბ) მათ განადგურება ელის.
 - გ) მათ განახლება ელის.
 - დ) მათ ვედარავინ მიაგნებს.
- (1) 8. IV სტროფის მიხედვით, რას უწინასწარმეტყველებს ავტორი თანამედროვეებს?
- ა) გოგჩის ნაპირებზე გაშენებული ქალაქების მსგავს მომავალს.
 - ბ) უსახლკაროთა მსგავს ცხოვრებას დიდებული პალატების ნანგრევებში.
 - გ) უძლეველ მეფეთა მსგავს ცხოვრებას დიდებულ პალატებში.
 - დ) ჩინებული ქალაქების მსგავს ბედნიერ და მშვიდ მომავალს.
- (1) 9. რას გულისხმობს ავტორი სიტყვებში: „მხოლოდ აწმყოზე რას დაბმულხარ, ხედვაე ბრმო-ბილო!“
- ა) ის ადამიანი, რომელიც მხოლოდ აწმყოთი ცხოვრობს, უგუნურია.
 - ბ) ის ადამიანი, რომელიც მხოლოდ მომავლით ცხოვრობს, უგუნურია.
 - გ) ის ადამიანი, რომელიც მხოლოდ ოცნებობს, უგუნურია.
 - დ) ის ადამიანი, რომელიც წარსულზე ფიქრობს, უგუნურია.
- (1) 10. V სტროფის მიხედვით, კინ აფარებს თავს ხანდახან ტბის ნაპირებზე არსებულ ნანგრევებს?
- ა) ბანოვანი.
 - ბ) ვაჭარი.
 - გ) მომლოცველი.
 - დ) უსახლკარო.

- (1) 11. VI სტროფის მიხედვით, როგორ ახასიათებს ავტორი ამ ნანგრევების ძველ მფლობელებს?
- როგორც განცხრომით ცხოვრებაზე მეოცნებეებს.
 - როგორც კმაყოფილებასა და განცხრომაში მცხოვრებთ.
 - როგორც „ურთიერთთანა კავშირობით“ ამაღლებულებს.
 - როგორც ღირსებს – ოდესმე მიაღწიონ ბედნიერებას.
- (1) 12. ვის გულისხმობს ავტორი სიტყვაში „ძალი“?
- ბანოვანს.
 - ერს.
 - მეფეს.
 - მოქალაქეს.
- (1) 13. VII სტროფის მიხედვით, როგორ ახასიათებს ავტორი ადრინდელ მეფეებს?
- როგორც გულუხვ და მრისხანე მმართველებს.
 - როგორც მტრიან და უგულო მმართველებს.
 - როგორც შურიან და ხარბ მმართველებს.
 - როგორც ძლიერ და ამაყ მმართველებს.
- (1) 14. რა გრძნობის შესახებ საუბრობს ავტორი VII სტროფში?
- მეგობრობის.
 - სასოწარკვეთილების.
 - სიყვარულის.
 - შიშის.
- (1) 15. როგორ ახასიათებს ავტორი დროს ლექსის IX სტროფში?
- როგორც მარადიულობის გამომხატველს.
 - როგორც მომავლის იმედს.
 - როგორც წარსულის მატთანეს.
 - როგორც ყოველივეს მომსპობს.
- (1) 16. რის შესახებ არ საუბრობს ალექსანდრე ჭავჭავაძე ამ ლექსში?
- ბანოვანთა სილამაზის.
 - დროის უღმობლობის.
 - მეფეთა ძლიერების.
 - სამშობლოს სიყვარულის.
- (1) 17. რომელი სტრიქონები გამოხატავს ყველაზე უკეთ ამ ნაწარმოების უმთავრეს აზრს?
- „გოგჩა, ტბა ვრცელი, ხმოვანებით ზღვისა მბაძავი, ოდესმე ზვირთთა აღქაფებით ღელავს მრისხანედ“.
 - „აჰა, ჩვენისა მომავლისაც ნამდვილი ხატი; მხოლოდ აწმყოზე რას დაბმულხარ, ხედვავ ბრმობილო!“
 - „აქაც უდრღნიათ შურსა, მტრობას გულები ხარბად; ტრფიალნი აქაც შემსჭვალვიან კვლავ ერთმანერთა“.
 - „რავდენგზის მთვარეს, თავმომწონეს, მათთან შთახედვით უგრძნია თვისი ჩაგრულ-ყოფა და მოღრუბლვილა!“

წერითი დავალების ინსტრუქცია:

ყურადღებით გაეცანით დავალების პირობას.

ნაწერი არ გასწორდება, თუ ნაშრომი დავალებას არ უპასუხებს, მოცემული ტექსტის პერიფრაზია, არ არის შესრულებული არც ერთი მითითება ან მოცემული ტექსტი მთლიანობაში არაადეკვატურადაა გაგებული, ანდა ენობრივად იმდენად გაუმართავია, რომ აზრის გაგება ჭირს.

ნაშრომი შესრულებული უნდა იყოს გასაგები (გარკვეული) ხელწერით. ის მონაკვეთები, რომელთა ამოკითხვაც გაძნელებია, არ გასწორდება და თხზულების შეფასებისას მხედველობაში არ იქნება მიღებული.

ორივე წერით დავალებას თან ახლავს სამ-სამი მითითება. ამ მითითებებს უნდა უპასუხოთ ისე, რომ თხზულება აზრობრივად ერთიანი, მთლიანი გამოვიდეს და არ იყოს კითხვებზე ცალკე-ცალკე გაცემული პასუხების მექანიკური ჯამი ან მოცემული ტექსტის პერიფრაზი (თუნდაც მთელი თხზულების შინაარსის გადმოცემა). გაითვალისწინეთ, რომ დავალების მითითება შესრულებულად არ ჩაითვლება, თუ მასზე მხოლოდ ერთი-ორი წინადადებით იქნება პასუხი გაცემული.

ჩამოაყალიბეთ თქვენი აზრი ნათლად, მკაფიოდ, დეტალურად და დასაბუთებულად. ნაშრომი შეფასდება იმის მიხედვით, თუ რამდენად ჩანს მასში არგუმენტებისა და დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი და არა იმის მიხედვით, ემთხვევა თუ არა თქვენი პოზიცია საყოველთაოდ აღიარებულ თვალსაზრისს. მსჯელობა უნდა იყოს ლოგიკურად გამართული და აბზაცებით დანაწევრებული; უნდა დაიცვათ სალიტერატურო ენის ნორმები.

შავი სამუშაოსათვის რეგულში დატოვებულია ადგილი, რომელიც შეგიძლიათ გამოიყენოთ. გაითვალისწინეთ, **შავად შესრულებული ნამუშევარი არ გასწორდება.**

პასუხების ფურცელში დაშვებული შეცდომა გადახაზეთ და ნუ დაჯღაბნით.

გაანალიზეთ მოცემული ტექსტი შემდეგი მითითებების მიხედვით:

- იმსჯელეთ, რა არის მოცემული ტექსტის მთავარი სათქმელი.
- იმსჯელეთ, რა მხატვრული საშუალებებითაა იგი რეალიზებული.
- ჩამოაყალიბეთ თქვენი პიროვნული დამოკიდებულება ლექსის მთავარი სათქმელის მიმართ. **თქვენი თვალსაზრისი დაასაბუთეთ!**

დავალება № 2

ყურადღებით წაიკითხეთ ნაწყვეტი გურამ ოდიშარიას წიგნიდან „სოხუმში დაბრუნება“:

– ო, ეს სოხუმელები სულ არ არიან გასაშვები იქით, გადადიან და მერე იმათ ყველაფერს ეუბნებიან... მერე იმათ ყველაფერი იციან – სად დგას ჩვენი ტანკები და ქვემეხები... ჩვენი ჯარები, მერე ისინი თვითმფრინავებიდან ბომბავენ ჩვენებს, – ამბობს „იკარუსში“ მძღოლის გვერდითა სავარძელში ჩვენგან ზურგშექცევით მჯდომი ქალი და საქარე მინიდან აბაშის სადგურში მოფუსფუსე ხალხს აკვირდება.

მძღოლი გარეთ არის გასული, მგზავრთა უმრავლესობაც იქვეა – ზოგი სიგარეტს ეწევა, ზოგიც შორიახლო დახეტილობს. უკვე საათზე მეტია, რაც ავტობუსი სადგომში დგას.

1993 წლის 8 ოქტომბერია, დილის 11 საათი. ავტობუსში ნაუღელტეხილარი სოხუმელები – სიქაგამოცლილი ქალები და ბავშვები, ახლად შედერილი ბიჭები არიან, კიდევ – რამდენიმე კაცი, და კიდევ მე – ავტობუსის უკანა სავარძელზე ბიბლიურ მეუდაბნოესავით ნახევრადწამოწოლილი და ნახევრადმოვლემარე, ნახევრად ავტობუსში და ნახევრად კიდევ, ღმერთმა უწყის, სად მყოფი.

ჩვენი ერთობის პრესტიჟული წარმომადგენლები (ძირითადად კაცები) აბაშის სამხედრო შტაბში იმყოფებიან და იქ სამშვიდობო მოლაპარაკებებს წარმართავენ. საქმე ის არის, რომ სოხუმელ დევნილებს ზოგს თბილისში, ზოგს ქუთაისში და ზოგსაც სხვა ქალაქსა თუ სოფელში, მოყვრებსა და მოკეთებთან, სოხუმიდან ადრე თავდადწეულ და გახიზნულ ოჯახებთან გვინდა ჩავადწიოთ როგორმე, მაგრამ არის ერთი პატარა „მაგრამ“ – ჩვენს სურვილსა და რეალურ ვითარებას ერთმანეთისაგან ერთი მდინარე მიჯნავს – ცხენისწყალი, რომლის გაღმა (სამტრედიისაკენ) სამთავრობო ჯარისკაცები არიან გამაგრებულები, გამოღმა კი (აბაშისკენ) – ქობალიან მებრძოლები. მდინარის გასწვრივ სროლებია, ასე ვთქვათ, პოზიციური ბრძოლები მიმდინარე-

ობს. ჩვენ კი, სიკვდილს გადარჩენილი სულსწრაფი მიაშიტები, დილაუთენია ცხენისწყლის ხიდს „იკარუსით“ ჯიქურ მივეჭერთ და უეცრად ისეთ ვაიუშველებელში მოვხვდით, რომ ღამის აფხაზეთის ომი სანატრებელი გაგვიხდა, ღამის უსახელოდ დავასრულეთ ჩვენი ბედკრული ეპოპეა – ჭურვები ხან მარცხნივ სკდებოდა, ხან მარჯვნივ...

დილის 11 საათია. აბაშა რაციით უკავშირდება სამტრედიას, სამტრედია უპასუხებს აბაშას. აბაშა გადასცემს: სოხუმელებს გადასვლა უნდათ, გაატარებთ? სამტრედია: გავატარებთ. ოღონდ თქვენ შეწყვიტეთ სროლა. აბაშა: ჩვენ შევწყვეტთ, თუ თქვენ შეწყვეტთ. სამტრედია: ჩვენ შევწყვეტთ. თქვენ? აბაშა: ჩვენც. თქვენ? სამტრედია: ჩვენც. თქვენ? აბაშა: თქვენ, ჩვენც? ფუი, – ჩვენც, თქვენც?..

გიდის სავარძელში მოკალათებულ ქალს მხოლოდ მაშინდა გამჩნევ, როცა სოხუმელებს ახსენებს. იგი კვლავ საქარე მინის ეკრანს შეჰყურებს... ქალი სუსტია, მკაცრი იერის, ასე ორმოციოდე წლის, ნერვიულად ჭმუჭნის ცხვირსახოცს... თავს ავტობუსის მეუფედ გრძნობს, წინამძღოლად, ლიდერად (რა თქმა უნდა, ერთპიროვნულად). თავისი შემართული სხეულით ხაზგასმით და წამდაუწუმ გვიმეორებს და გვახსენებს, რომ იგი არც მეტი, არც ნაკლები, დიდი ქალბატონის – ეკატერინე ჭავჭავაძე-დადიანის მემკვიდრეა, თუ ჩვენ ჭკუით არ მოვიქცევით... მერე ყველაფერი ჩვენს თავს უნდა დავაბრალოთ.

მგზავრებმა კარგად იციან, ვის გულისხმობს ქალი „მათში“ და ვის „ჩვენში“. ჩვენი ქალებისთვის ყველაფერი ეს არახალია, ძველიცაა უკვე – უღელტეხილის შემდეგ გულში ჩაიკრეს დევნილები ზუგდიდელებმა და სენაკელებმა, აბაშელებმა და ხობელებმა – ბაღათურიებმა და ანჩაბაძეებმა, სამუშიებმა და შედანიებმა, ნაროუშვილებმა და ჩაგანავეებმა... დიდებმა და პატარებმა, ყველამ, მთელმა სამეგრელომ, მაგრამ აი, ზუგდიდიდან წამოსვლისას, დაიძრა თუ არა დევნილებით სავსე მატარებელი, ბაქანზე მდგარმა რამდენიმე უღმობელსახიანმა, რომელიდაც თავყრილობიდან მომავალმა, ვიღაცის მიერ გახელებულმა ქალმა სულ მუშტები უქნია და ქოქოლა აყარა სოხუმელ ქალებს:

– აიბარგეთ აქედან, თქვე შევარდნაძისტებო! გამყიდველებო! ზუგდიდის წმინდა მიწას არ უნდა დაადგათ ფეხი! მიეცით, კიდევ მიეცით შევარდნაძეს ხმა, ახია თქვენზე, რაც მოგივიდათ!..

რამდენიმე დღის შემდეგ ამასაც გავიგებთ (უკვე სხვაგან):

– სოხუმელებო! ზვიადისტებო! თქვე მოღალატეებო! აქეთ რას გამოიბოდიშთ, აგელთ იარაღი და გეომათ აფხაზეთთან! ალაღია, რაც მოგივიდათ!..

კიდევ რამდენიმე დღის შემდეგ დარდიანი და მშვიერი, სასოწარკვეთამდე მისული თბილისი მიქალერსება სოხუმის მკვიდრთ, მაგრამ აქაც აღმოჩნდება ხალხი, რომელიც იტყვის:

– ეს ლტოლვილები სულ ზვიადისტები არიან რა! პადრიად! ერთი მაგათი!..

ჩემი სიტყვა ქალის მონოლოგის საპასუხოდ სულ რამდენიმე წამის მერე გაისმა... პირდაპირ შევარდნაძისტობა (ან სულაც პირიქით – ზვიადისტობა) რომ დაებრალებინა ჩვენთვის, ხმას როგორ ამოვიდებდი, მაგრამ აგენტობა? დამეთანხმებით, დამამცირებელია ფრიად, ესე იგი, ჩვენ, „სტუკაჩები“, აქედან იქით ამბის გადამტანები ვართ, თანაც ვითომ გაჭირვებულ და ბედშავ ხალხად მოგვაქვს თავი, არადა, საიდუმლო რუკები და სქემები, გაშიფრული უსტარები გვაქვს ტანსაცმელში ჩაკერებული, და აი, ჩამოგვგლიჯა ნიღაბი დიდმა ქალბატონმა და ამით კიდევ ერთი დამატება შეიტანა სოხუმელთა საბრალდებო დასკვნაში წარმოდგენილ დანაშაულობათა გრძელ ნუსხაში.

– მაშ, უბრძანეთ, ქალბატონო, გადმოიყვანონ ეს სოხუმელები ავტობუსიდან და დახვრიტონ!..

– დახვრიტონ!.. – კიდევ ერთ სიტყვას ვამატებ მსოფლიო ორატორიის ისტორიაში ყველაზე მოკლე გამოსვლას და ამით თვითშეწირვის რაინდული ელფერით ემოსავ მას. ჩემი ხმა ძალუმად გაისმა სალონ-სენატში, მგონი, გარეთაც გაჟონა.

ერთი კი შეტოვდა „ეკატერინე“, მაგრამ უმაღვე გახევდა, ჩემსკენ არ შემობრუნებულა. გაისუსა ავტობუსი. „ეკატერინე“ ხომ ის ქალი არ არის, ვინმეს სიტყვა შეარჩინოს, მაგრამ...

ის ავტობუსის თავშია, მე – ბოლოში. ჩვენს შორის მთელი „იკარუსი“ მანძილია. ველოდები, – აი, ახლა შემოტრიალდება და გლადიატორებივით სამკვდრო-სასიცოცხლოდ ვეტაკებით ერთმანეთს. ან ის, ან მე, მაგრამ არა, არ ებმება ბრძოლაში, დუმს. ქალბატონები კი თავიანთი სავარძელ-ლოჟებიდან სუნთქვაშეკრული დაგვცქერაინ. მათ ჩვენი სისხლის ხილვა სწყურიათ, დიდო ქალბატონო, და სად დაიდურება ეს სისხლი – არენის ქვიშაზე თუ ავტობუსის გათეფილ რეზინის საფეხებზე, მათთვის სულერთია. მათ ჩვენი მისაღმების გაგონება სწადიათ... გადის რამდენიმე წუთი და ვგრძნობ, უდავოა ჩემი გამარჯვება – ავტობუსის მბრძანებლის სკიპტრა ხელთ მიიპყრია უკვე და შემოქმედს მადლობას შევდაღადებ. სოხუმელი ქალბატონები მადლიერებით სავსე თვალებით რიგრიგობით გადმოხედავენ სავარძელთა მაღალი საზურგე-

ბიდან, მათი მზერა მეუბნება, რომ ჩემი ვაჟკაცური გამოსვლისათვის უმაღლესი ქულები დავიმსახურე 10, 10, 10...

მაგრამ ვინ გაცალა ტრიუმფატორობა, ძვირფასო მკითხველო, – ავტობუსის კარი ფართოდ გაიღო და ჩვენი დიპლომატიური მისია შემოცვივდა. გადაწყდა – გაღმელი ქართველები და გამოღმელი ქართველები შეთანხმდნენ, რომ ზუსტად პირველ საათზე შეწყვიტონ სროლა და ხიდზე სოხუმელი ქართველები გაატარონ! გიხაროდეთ, მამულიშვილნო, ღმერთი ჩვენთანაა!..

ა) წაკითხულის გააზრება (15 ქულა)

დავლების შესასრულებლად ყურადღებით გაეცანით ტექსტს. კითხვებზე პასუხების გაცემა მაშინ დაიწყეთ, როდესაც ტექსტის შინაარსი მთლიანად გასაგები იქნება. მოცემული ოთხ-ოთხი პასუხიდან აირჩიეთ მხოლოდ ერთი და შემოხაზეთ. მონიშნული პასუხი გადაიტანეთ პასუხების ფურცელში ამგვარად: პასუხის შესაბამის უჯრედში გააკეთეთ აღნიშვნა – **X**.

(1) 3. რა ვითარებაა ამ ტექსტში აღწერილი?

- ა) აფხაზეთიდან დევნილები ცდილობენ ბრძოლით გააგრძელონ გზა.
- ბ) აფხაზეთიდან დევნილები სამოქალაქო ომის ეპიცენტრში მოხვდნენ.
- გ) აფხაზეთიდან დევნილები ცდილობენ დატოვონ საქართველო.
- დ) აფხაზეთიდან დევნილები სამოქალაქო ომში ჩაერთვნენ.

(1) 4. რა განწყობილებას გამოხატავს „მძღოლის გვერდითა სავარძელში... მჯდომი ქალის“ სიტყვები?

- ა) იმედგაცრუებას.
- ბ) განცვიფრებას.
- გ) შეუწყნარებლობას.
- დ) შემწყნარებლობას.

(1) 5. რომელ ფრაზაში მიმართავს ავტორი ტროპულ მეტყველებას?

- ა) „სავარძელში მოკალათებულ ქალს მხოლოდ მაშინღა ვამჩნევ, როცა სოხუმელებს ახსენებს“.
- ბ) „დარდიანი და მშიერი, სასოწარკვეთამდე მისული თბილისი მიეაღწერება სოხუმის მკვიდრთ“.
- გ) „ქალი სუსტია, მკაცრი იერის, ასე ორმოციოდე წლის, ნერვიულად ჭმუჭნის ცხვირსახოცს“.
- დ) „თუ ჩვენ ჭკუით არ მოვიქცევით... მერე ყველაფერი ჩვენს თავს უნდა დავაბრალოთ“.

(1) 6. როგორ მოხდა, რომ დევნილებს ღამის აფხაზეთის ომი გაუხდათ სანატრელი?

- ა) ზუგდიდან წამოსვლისას რამდენიმე ქალმა დევნილები დაწყევლა.
- ბ) ცხენისწყლის ხიდის გადასვლა საერთოდ შეუძლებელი აღმოჩნდა.
- გ) სიკვდილის საფრთხის გამო უკან გაბრუნება მოუხდათ.
- დ) მოულოდნელად აღმოჩნდნენ სიკვდილის საფრთხის წინაშე.

(1) 7. რა მხატვრულ საშუალებას იყენებს ავტორი, როდესაც სამტრედია-აბაშის მოლაპარაკების შესახებ გვიამბობს?

- ა) ალეგორიას.
- ბ) ირონიას.
- გ) მეტაფორას.
- დ) ჰიპერბოლას.

(1) 8. რის გამოხატვა სურს ავტორს სიტყვებით: „ავტობუსის უკანა სავარძელზე ბიბლიურ მეუდაბნოესავით ნახევრადწამოწოლილი და ნახევრადმოთვლემარე, ნახევრად ავტობუსში და ნახევრად კიდევე, ღმერთმა უწყის, სად მყოფი“?

- ა) საკუთარი უძლურებისადმი ირონიული დამოკიდებულების.
- ბ) საკუთარი შემართებისადმი ირონიული დამოკიდებულების.
- გ) საკუთარი უგუნურებისადმი ირონიული დამოკიდებულების.
- დ) საკუთარი გულგრილობისადმი ირონიული დამოკიდებულების.

- (1) 9. რამ განაპირობა, რომ სოხუმიდან დევნილთათვის უცნობი ქალის ბრალდება „არახალი“ იყო?
- მათ უკვე ბევრჯერ დააბრალეს სამშობლოს ინტერესების საწინააღმდეგო მოქმედება.
 - მათ უკვე ბევრჯერ დააბრალეს კანონიერად არჩეული ხელისუფლების დამხობა.
 - მათ უკვე ბევრჯერ უსაყვედურეს თანამემამულეთა მიმართ გულგრილობის გამო.
 - მათ უკვე ბევრჯერ უსაყვედურეს რუსეთის ჯარის მხარდაჭერის გამო.
- (1) 10. რომელი ფრაზა გამოხატავს „გიდის სავარძელში მოკალათებული ქალის“ ამპარტავნობას?
- „ერთი კი შეტოკდა... მაგრამ უმაღლეს გახევდა“.
 - „გვახსენებს, რომ... ეკატერინე ჭავჭავაძე-დადიანის მემკვიდრეა“.
 - „ქალი სუსტია, მკაცრი იერის, ასე ორმოციოდე წლის“.
 - „მერე ყველაფერი ჩვენს თავს უნდა დავაბრალოთ“.
- (1) 11. „ვილაცის მიერ გახელებული“ ქალების რომელი სიტყვები შეიძლება იწვევდეს მკითხველის ირონიას?
- „აიბარგეთ აქედან, თქვე შევარდნაძისტებო! გამყიდველებო!“
 - „ზუგდიდის წმინდა მიწას არ უნდა დაადგათ ფეხი!“
 - „მიეცით, კიდევ მიეცით შევარდნაძეს ხმა“.
 - „ახია თქვენზე, რაც მოგივიდათ!“
- (1) 12. რა აზრს გამოხატავს მთხრობელი ერთ-ერთი პერსონაჟის სიტყვებით: „ეს ლტოლვილები სულ ზვიადისტები არიან...“?
- ამ სიტყვების მთქმელი გამოხატავს გულგრილობას შექმნილი ვითარების გამო.
 - ამ სიტყვების მთქმელს გულწრფელად აწუხებს სოხუმელი დევნილების გაჭირვება.
 - ამ სიტყვების მთქმელი არაფრით განსხვავდება „ვილაცის მიერ გახელებული“ ქალებისაგან.
 - ამ სიტყვების მთქმელს კარგად აქვს გააზრებული შექმნილი ვითარების ტრაგიზმი.
- (1) 13. საკუთარი თავის მიმართ მთხრობლის რა დამოკიდებულება ვლინდება სიტყვებში: „თვით-შეწირვის რაინდული ელფერით ვმოსავ“?
- ირონიული.
 - აღფრთოვანებული.
 - შემწყნარებლური.
 - უსამართლო.
- (1) 14. ქალის რა თვისება ჩანს მთხრობლისეულ შეფასებაში: „ის ქალი არ არის, ვინმეს სიტყვა შეარჩინოს“?
- ცრუ და უპირო ადამიანია.
 - თვალთმაქცი და ეჭვიანი ადამიანია.
 - უკმეხი და ანჩხლი ადამიანია.
 - გაუნათლებელი და უგუნური ადამიანია.
- (1) 15. რას გულისმობს მთხრობელი სიტყვებში: „მათ ჩვენი მისაღმების გაგონება სწადიათ“?
- ავტობუსში მყოფ ადამიანებს „დიპლომატიური მისიის“ წარმატება სურთ.
 - ავტობუსში მყოფ ადამიანებს მოპაექრეთა დაზავების ხილვა სურთ.
 - ავტობუსში მყოფ ადამიანებს მოქიშპეთა თავიდან მოშორება სურთ.
 - ავტობუსში მყოფ ადამიანებს მწვავე დაპირისპირების ხილვა სურთ.
- (1) 16. რატომ ემაღლიერებიან მთხრობელს სოხუმელი ქალბატონები?
- მთხრობელი სოხუმელ ქალბატონებს გზის გაგრძელებაში დაეხმარა.
 - მთხრობელმა სოხუმელი ქალბატონები ხიფათისაგან იხსნა.
 - მთხრობელი სოხუმელ ქალბატონებს შურისძიებაში დაეხმარა.
 - მთხრობელმა სოხუმელი ქალბატონების ღირსება დაიცვა.
- (1) 17. რის შესახებ არ არის საუბარი ამ ტექსტში?
- საზოგადოების გახლეჩის.
 - სამშობლოს სიყვარულის.
 - სამოქალაქო დაპირისპირების.
 - დევნილთა გასაჭირის.

წერითი დავალების ინსტრუქცია:

ყურადღებით გაეცანით დავალების პირობას.

ნაწერი არ გასწორდება, თუ ნაშრომი დავალებას არ უპასუხებს, მოცემული ტექსტის პერიფრაზია, არ არის შესრულებული არც ერთი მითითება ან მოცემული ტექსტი მთლიანობაში არაადეკვატურადაა გაგებულის, ანდა ენობრივად იმდენად გაუმართავია, რომ აზრის გაგება ჭირს.

ნაშრომი შესრულებული უნდა იყოს გასაგები (გარკვეული) ხელწერით. ის მონაკვეთები, რომელთა ამოკითხვაც გაძნელებია, არ გასწორდება და თხზულების შეფასებისას მხედველობაში არ იქნება მიღებული.

ორივე წერით დავალებას თან ახლავს სამ-სამი მითითება. ამ მითითებებს უნდა უპასუხოთ ისე, რომ თხზულება აზრობრივად ერთიანი, მთლიანი გამოვიდეს და არ იყოს კითხვებზე ცალ-ცალკე გაცემული პასუხების მექანიკური ჯამი ან მოცემული ტექსტის პერიფრაზი (თუნდაც მთელი თხზულების შინაარსის გადმოცემა). გაითვალისწინეთ, რომ დავალების მითითება შესრულებულად არ ჩაითვლება, თუ მასზე მხოლოდ ერთი-ორი წინადადებით იქნება პასუხი გაცემული.

ჩამოაყალიბეთ თქვენი აზრი ნათლად, მკაფიოდ, დეტალურად და დასაბუთებულად. ნაშრომი შეფასდება იმის მიხედვით, თუ რამდენად ჩანს მასში არგუმენტირებისა და დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი და არა იმის მიხედვით, ემთხვევა თუ არა თქვენი პოზიცია საყოველთაოდ აღიარებულ თვალსაზრისს. მსჯელობა უნდა იყოს ლოგიკურად გამართული და აბზაცებით დანაწევრებული; უნდა დაიცვათ სალიტერატურო ენის ნორმები.

შავი სამუშაოსათვის რეგულში დატოვებულია ადგილი, რომელიც შეგიძლიათ გამოიყენოთ. გაითვალისწინეთ, შავად შესრულებული ნამუშევარი არ გასწორდება.

პასუხების ფურცელში დაშვებული შეცდომა გადახაზეთ და ნუ დაჯღაბნით.

გაანალიზეთ მოცემული ტექსტი შემდეგი მითითებების მიხედვით:

- იმსჯელოთ „გიდის სავარძელში მოკადათებული ქალის“ მხატვრული სახის შესახებ.
- იმსჯელოთ, რა მხატვრულ საშუალებებს იყენებს ავტორი (ყურადღება მიაქციეთ თხრობის სტილსა და თავისებურებებს).
- ჩამოაყალიბეთ თქვენი პიროვნული დამოკიდებულება ტექსტში წამოჭრილი ძირითადი პრობლემის მიმართ.

თქვენი თვალსაზრისი დაასაბუთეთ!

შავი სამუშაოსათვის

This image shows a full page of primary-ruled paper. It features ten sets of horizontal lines across the page. Each set consists of three lines: a solid top line, a dashed middle line, and a solid bottom line. The lines are evenly spaced and extend from the left margin to the right edge of the page. There is no handwriting or other markings on the paper.

Blank lined paper with horizontal ruling lines.